

NHỮNG BIỂU HIỆN CỦA SỰ LỆCH LẠC, “LỆCH CHUẨN” TRONG XÃ HỘI CẦN ĐƯỢC CẢNH TỈNH

(Nhóm tác giả: Đậu Thị Nguyệt, Trần Thị Thanh, Nguyễn Thị Thúy Hồng, Lê Thị Kim Thùy, Trần Thị Thùy Linh)

I. PHẦN MỞ ĐẦU

Một bức thư tạo ra cơn bão cảm xúc trên mạng Internet trong thời gian qua được coi là của một kẻ tử tù viết gửi mẹ mình trước giờ ra pháp trường như một lời phản tỉnh với tất cả chúng ta, trong đó có những câu thơ: *Nếu công lý phân minh/ Thì ngoài con còn mẹ/ Cũng đáng bị tử hình*. Tại sao người con bất hảo ấy lại kết án tử hình mẹ mình, một người mẹ yêu thương hẳn vô điều kiện? Bởi vì, trước cái chết hiện hình hẳn nhận ra qui luật của sự sống là cần phải rèn luyện, cần được định hướng và cần được phê phán, giáo dục nghiêm khắc ngay từ trong gia đình, từ những người yêu thương mình nhất. Kẻ tử tù chết bởi vì tất cả mọi việc làm sai trái của hẳn đều được mẹ hẳn im lặng hoặc bào biện, bao che, đồng lõa và giới hạn cuối cùng hẳn chạm đến là cướp của, giết người. Bởi vậy, trong những ngày chờ ra pháp trường, hẳn mới có thời gian tìm hiểu nguyên nhân vì sao mình phải nhận tội chết và hẳn hiểu ra do mẹ hẳn đã không nghiêm khắc răn dạy hẳn từ những sai trái, lệch lạc đầu đời để những sai lầm của hẳn lớn mãi lên và đến một ngày nó trở thành kẻ thù của nhân dân và bị loại bỏ ra khỏi cuộc sống.

Trong cuộc sống này, chúng ta không sợ hành vi của những kẻ xấu, vì làm xấu sẽ bị pháp luật trừng trị, thậm chí là loại bỏ ra khỏi xã hội mà ta chỉ sợ sự im lặng của những người tốt. Khi những người tốt im lặng trước cái ác, cái xấu nghĩa là chúng ta đang nhân nhượng, thỏa hiệp, sợ hãi với cái ác, cái xấu, tạo điều kiện cho nó tồn tại và phát triển. Những biểu hiện của sự lệch lạc, “lệch chuẩn” trong xã hội hiện nay là cái xấu thậm chí là cái ác nó gặm nhấm niềm vui, niềm hạnh phúc chân chính của mỗi người, nó đi ngược lại với các giá trị đạo đức truyền thống mà nhân dân ta theo đuổi vì vậy ta cần phải phê phán, đấu tranh để đánh đuổi nó, loại bỏ nó ra khỏi đời sống xã hội. Chỉ như thế mỗi chúng ta mới có một đời sống tinh thần lành mạnh với hoài bão, ước mơ đẹp; với hạnh phúc chân chính và vững bền; với khát vọng và niềm tin bất diệt vào con đường Đảng, Bác Hồ và nhân dân ta đã lựa chọn.

II. NỘI DUNG

a. Khái niệm về lệch lạc, “lệch chuẩn”.

Theo Từ điển tiếng Việt (Hoàng Phê chủ biên): lệch lạc là sai lệch, không đúng; lệch chuẩn là những hành vi đi chệch với sự mong đợi của số đông, hay sự vi phạm các chuẩn mực xã hội. Lệch lạc, “lệch chuẩn” là một hiện tượng xã hội thường thấy ở trong đời sống xã hội từ xưa đến nay và chúng thường tồn tại song song với sự tuân thủ các chuẩn mực. Lệch chuẩn là sự vi phạm có nhận thức các quy tắc, chuẩn mực của nhóm, tập thể hay xã hội. Mọi sự lệch lạc, “lệch chuẩn” đều làm kìm hãm sự phát triển tiến bộ của xã hội.

b. Nguyên nhân dẫn đến sự lệch lạc, “lệch chuẩn”

Nguyên nhân nào dẫn đến sự lệch lạc, “lệch chuẩn” trong xã hội? Đầu tiên phải kể đến sự trống rỗng và thiếu hụt về chuẩn mực giá trị do điều kiện hoàn cảnh gia đình phản ánh trong quá trình hình thành và phát triển nhân cách của từng cá nhân, hành vi lệch lạc xảy ra từ mọi thành viên trong gia đình. Mức độ tác động thấp của các chuẩn mực xã hội lên các cá nhân đó là tình trạng coi thường hệ thống chuẩn mực, hoặc mức độ hiệu lực thấp của hệ thống chuẩn mực cũng là nguyên nhân dẫn đến sự sai lệch hành vi, thậm chí có thể làm cho một hành vi lệch chuẩn trở nên lây lan, phổ biến. Mâu thuẫn giữa giá trị và phương tiện mà các cá nhân có thể sử dụng để đạt được giá trị cũng là một nguyên nhân. Giá trị là điều mà xã hội cho là đẹp, là tốt, mang lại lợi ích để thỏa mãn nhu cầu, nhưng trong những trường hợp có những giá trị mà khả năng của một số cá nhân chưa vươn tới được, do đó bằng cách này hay cách khác các cá nhân sử dụng phương tiện vật chất hay tinh thần để đạt được điều mà mình mong muốn nhưng lại không phù hợp với chuẩn mực của những giá trị đạo đức và pháp luật qui định.

c. Biểu hiện của sự lệch lạc, “lệch chuẩn” trong xã hội

Bất cứ một tập thể, một xã hội nào ở mỗi quốc gia đều xây dựng những chuẩn mực nhất định buộc cá nhân, tổ chức tuân thủ ứng xử phù hợp, đúng đắn để giữ gìn ổn định, phát triển đất nước. Mọi cá nhân, tổ chức vi phạm những chuẩn mực ấy đều sai trái, đáng bị lên án. Biểu hiện của sự lệch lạc, lệch chuẩn trong xã hội diễn ra ở mọi lĩnh vực khác nhau trong đời sống như: giáo dục, văn hóa, chính trị... Tùy theo căn cứ để nhận diện mà có nhiều cách phân loại biểu hiện sự lệch lạc, lệch chuẩn. Thông thường do quan điểm, tư tưởng, suy nghĩ lệch lạc mà dẫn đến

hành vi “lệch chuẩn” ở một số cá nhân, tổ chức... Những dạng biểu hiện về hành vi lệch lạc hay “lệch chuẩn” đáng lên án là những hành vi biểu hiện sự nhận thức sai lệch và hành động trái với chuẩn mực xã hội chẳng hạn như tổ chức Hội Thánh Đức Chúa Trời dụ dỗ, lôi kéo người tham gia, gây ảnh hưởng đến an ninh trật tự và làm những điều trái với thuần phong mỹ tục, đạo lý của người Việt Nam. Những người thuộc hội này họ gắn kết với nhau bởi những niềm tin, những “chuẩn mực” riêng mà họ tự đặt ra vừa thiếu khoa học lại vừa thiếu đạo lý; chẳng hạn như *con người được nặn ra từ hòn đất, thờ cúng tổ tiên là thờ cúng ma quỷ*....

Một số người đã nhận thức chưa đúng khi tham gia bình luận trên các trang mạng xã hội ảnh hưởng đến uy tín, danh dự, quyền lợi của các tổ chức, cá nhân, tự cho mình quyền phát ngôn tùy tiện, cổ xúy cho trào lưu coi nhân quyền cao hơn chủ quyền, ngang nhiên vi phạm đạo đức và pháp luật, đề cao quyền làm người của mình nhưng lại xem thường quyền lợi của người khác. Những người này đã quên hay không biết nhớ những ngày đất nước ta mất chủ quyền thì dân ta, cha ông ta đã phải sống ra sao?

“Lệch chuẩn”, lệch lạc đều được biểu hiện khi con người tự cho mình đứng ngoài, vượt ra khỏi giới hạn cho phép của xã hội: đó là một số bộ phận trí thức có những phát ngôn xuyên tạc sự thật lịch sử, bôi nhọ nhân cách và phẩm giá, nhìn nhận, đánh giá phiến diện, sai trái; tìm mọi cách “hạ thấp uy tín, bôi nhọ lãnh tụ” của Đảng ta, bài bác, hòng phủ nhận tư tưởng của Hồ Chí Minh, phá hoại nền tảng tư tưởng của Đảng ta. Các thế lực thù địch còn ra sức rêu rao: “Đa nguyên chính trị, đa đảng đối lập là điều kiện cần thiết để thực thi dân chủ ở Việt Nam”. Thực chất đây là những luận điệu phản động, sai trái, bịa đặt nhằm phủ nhận vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam. Chúng thiết lập các website, blog, facebook, youtube, mở các “diễn đàn”, “câu lạc bộ”... phát tán các thông tin, tài liệu, hình ảnh, video clip có nội dung xấu độc để chống phá; đăng tải thông tin thật giả lẫn lộn để đả kích, phủ nhận truyền thống cách mạng, bản chất cách mạng cao đẹp của lực lượng vũ trang, bôi nhọ hình ảnh *Bộ đội Cụ Hồ*. Bọn chúng sử dụng không gian mạng để tuyên truyền, kích động, lôi kéo, tập hợp dư luận, gây hoang mang trong dư luận xã hội. Đó là những hành vi đáng lên án cần phải đấu tranh để đẩy lùi, cần phải đối diện, nhận diện, bóc trần bản chất của các sự việc để quần chúng nhân dân không bị chúng đánh tráo khái niệm, đánh lừa bản chất, dẫn dắt dư luận theo chiều hướng xấu độc để xâm lăng niềm tin, xâm lăng tư tưởng.

d. Các biểu hiện lệch lạc, “lệch chuẩn” cần phê phán ở tầng lớp thanh thiếu niên và trí thức trong xã hội hiện nay

- Tầng lớp thanh thiếu niên

Sự lệch lạc, “lệch chuẩn” đáng quan tâm nhiều nhất và cần can thiệp sớm nhất hiện nay thuộc về tầng lớp thanh thiếu niên. Chúng ta phải nghiêm khắc nhìn nhận rằng hiện nay bên cạnh những thanh niên nòng cốt, có một bộ phận không hề nhỏ trong tầng lớp thanh niên có dấu hiệu phai Đoàn, nhạt Đảng. Những lí tưởng đẹp đẽ, truyền thống của các thế hệ cha anh phần nào đã đóng băng trong tư tưởng của những thanh niên này; nếu chúng ta không can thiệp, định hướng kịp thời nó có thể làm băng hoại các giá trị truyền thống đẹp đẽ của dân tộc trong lòng thế hệ trẻ, đi ngược lại với định hướng giáo dục của đất nước.

(Trích nguồn: <https://tinhdohanhatinh.vn>)

Thanh thiếu niên là nhóm xã hội dễ có những hành vi sai lệch hơn so với các nhóm xã hội khác. Đó là do tâm lý đặc thù của nhóm tuổi này: muốn khao khát biến đổi, vượt ra khỏi khuôn khổ cứng nhắc, khiến cho trong hành vi của nhóm tuổi này luôn có sự đan xen giữa điểm tích cực và tiêu cực. Thanh thiếu niên dễ phạm vào những sai lệch xã hội giống như trạng thái hưng phấn khi họ tham gia vào các hoạt động tích cực của xã hội.

Có hai sự “lệch chuẩn” trong giới trẻ hiện nay cần được nhận diện và điều chỉnh là “lệch chuẩn” thần tượng và “lệch chuẩn” trong đạo đức, lối sống. Trong “lệch chuẩn” thần tượng dẫn đến hiện tượng các em tôn thờ, làm theo những “*thần tượng ngược chuẩn*”, họ không cần đẹp chỉ cần độc để được nổi tiếng bằng mọi cách, mọi giá, không phân biệt được đâu là giá trị chân chính, đích thực của nhân

phẩm theo qui định của xã hội.

(Trích nguồn: <https://luatvietnam.vn>)

Chúng ta dễ dàng bắt gặp một bộ phận sinh viên đang có lối sống vị kỉ, thờ ơ với các phong trào thanh niên, phong trào sinh viên. Họ còn coi trọng giá trị vật chất hơn giá trị tinh thần, quan tâm những lợi ích trước mắt hơn những lợi ích lâu dài, thích sống hưởng thụ, dễ dao động trước hoàn cảnh, thiếu kiềm chế, dễ nản chí khi gặp khó khăn. Nhiều thanh, thiếu niên ham chơi, bỏ học giữa chừng, sa đà vào các tệ nạn xã hội, thậm chí là tụ tập băng nhóm, trộm cắp, hành xử kiểu giang hồ, gây rối trật tự công cộng, kiếm tiền bằng việc đưa ra những phát ngôn gây sốc, những hành vi kì quái như ăn mì trong bồn vệ sinh, ăn cơm theo kiểu của chó bị nhốt trong chuồng... để câu like, câu view trên Youtube. Thủ phạm của các vụ đánh nhau, giết người xảy ra hiện nay rất nhiều là học sinh, sinh viên tuổi vị thành niên. Mục đích của họ chỉ để phục vụ nhu cầu trước mắt của mình như ghen ghét, trả thù hay vì một chút lòng tham, sự ích kỉ không đáng.

- **Tầng lớp trí thức**

Tầng lớp trí thức có vai trò rất quan trọng đối với sự hưng thịnh, suy vong của một quốc gia, dân tộc, nhất là trong nền kinh tế tri thức và bối cảnh cách mạng công nghiệp lần thứ tư. Theo đó, xây dựng, phát triển đội ngũ trí thức lớn mạnh đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong bối cảnh mới là vấn đề vừa có tính cấp bách vừa mang tầm chiến lược đối với nước ta. Tuy nhiên, sự phát triển, thay đổi nhanh chóng của xã hội hiện đại đã kéo theo vô số hiện tượng, hành vi “mất thăng

bằng” trong nhiều lĩnh vực của đời sống, khiến cho một bộ phận trí thức bắt đầu thay đổi quan điểm, nhận thức đối với các chuẩn mực, các giá trị truyền thống của dân tộc; có những biểu hiện lệch lạc, “lệch chuẩn” đáng lên án, phê phán.

Nghị quyết Hội nghị Trung ương 4 khóa XI nhận định: “Một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên, trong đó có những đảng viên giữ vị trí lãnh đạo, quản lý, kể cả một số cán bộ cao cấp, suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống với những biểu hiện khác nhau về sự phai nhạt lý tưởng, sa vào chủ nghĩa cá nhân ích kỷ, cơ hội, thực dụng, chạy theo danh lợi, tiền tài, kèn cựa địa vị, cục bộ, tham nhũng, lãng phí, tùy tiện, vô nguyên tắc...”⁽¹⁾. Sự suy thoái về đạo đức, lối sống gắn liền với tư tưởng thực dụng, cơ hội, vụ lợi, hám danh, tham nhũng, lãng phí; bè phái, cục bộ, mất đoàn kết; phong cách quan liêu, xa dân, vô cảm trước khó khăn, bức xúc của dân; lối sống xa hoa, hưởng lạc, xem thường danh dự, phản bội lại lời thề với đảng với nhân dân và với cả bản thân mình.

Những biểu hiện lệch lạc, “lệch chuẩn” đặc biệt nghiêm trọng ở thành phần trí thức có chức, có quyền. Vì thiếu bản lĩnh, thiếu sự tu dưỡng, đặc biệt là vì lòng tham mà những người có địa vị xã hội thay bằng làm tốt chức trách của bản thân được Đảng và nhân dân kì vọng, giao phó thì họ đã đi ngược lại trách nhiệm, nghĩa vụ mà họ đảm nhiệm: ngang nhiên, trắng trợn tham ô, tham nhũng trên nỗi đau của người dân. Mà điển hình là những vụ đại án tham nhũng diễn ra gần đây như: chuyển bay giải cứu, Việt Á,... Đây là những vụ trọng án gây hậu quả nghiêm trọng cho Đất nước, cho nhân dân.

Tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của một bộ phận không nhỏ trí thức, cán bộ, đảng viên “làm giảm sút lòng tin của nhân dân đối với Đảng; nếu không được sửa chữa sẽ là thách thức đối với vai trò lãnh đạo của Đảng và sự tồn vong của chế độ”⁽²⁾. Do vậy, Trung ương yêu cầu phải “kiên quyết đấu tranh ngăn chặn, đẩy lùi tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên, trước hết là cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp để nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của Đảng, củng cố niềm tin của đảng viên và của nhân dân đối với Đảng”⁽³⁾.

(1) Văn kiện Hội nghị lần thứ tư Ban Chấp hành Trung ương khóa XI, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, 2012, tr. 21.

(2) Văn kiện Hội nghị lần thứ tư Ban Chấp hành Trung ương khóa XI, Sđd, tr. 22, 26.

(3) Văn kiện Hội nghị lần thứ tư Ban Chấp hành Trung ương khóa XI, Sđd, tr. 22, 26.

e. Ngăn chặn sự lệch lạc, “lệch chuẩn”; nuôi dưỡng sự chuẩn mực trong tư tưởng và hành vi - trách nhiệm không của riêng ai

Gia đình và xã hội sẽ góp phần định hướng, điều chỉnh, hướng dẫn giới trẻ nhận biết được đúng, sai; từ đó giúp con em mình nhận thức và hành động một cách đúng đắn. Tuy nhiên, hiện nay vẫn còn tình trạng gia đình, nhà trường và các tổ chức đoàn thể chưa thật sự quan tâm, coi trọng đúng mức đến việc giáo dục, dìu dắt, chỉ bảo đối với thanh, thiếu niên, đặc biệt là về mặt nhận thức, tư tưởng.

Các bậc phụ huynh nên quan tâm hơn nữa tới con cái, uốn nắn con từ phát ngôn, cách ứng xử đến định hướng để các con có trách nhiệm với bản thân, gia đình và xã hội. Nhiều trường học chỉ chú trọng phần học “văn” mà bỏ qua phần “lễ”, coi trọng giáo dục kiến thức mà xem nhẹ giáo dục đạo đức, tư tưởng, lối sống, kỹ năng sống cho học sinh. Các bài *Giáo dục công dân* chỉ nghiêng về giáo dục tính tuân thủ pháp luật và triết học. Vì vậy, nên chăng cần đưa vào chương trình những bài học định hướng, giáo dục về tư tưởng đặc biệt là tư tưởng chính trị, giúp giới trẻ nhận diện ra những mã xấu độc về tư tưởng trên các trang mạng xã hội để tránh né và đấu tranh loại bỏ.

Truyền thông cũng cần làm tốt nhiệm vụ định hướng dư luận xã hội, thay đổi hành vi cộng đồng bằng cách nêu nhiều gương người tốt, việc tốt hơn nữa. Nên đưa dòng nhạc cách mạng trữ tình vào trường học, có các cuộc thi chính thức cho giới trẻ về dòng nhạc này để nuôi dưỡng cảm xúc và lí tưởng đẹp đẽ. Phê phán cái xấu báo chí không chỉ mô tả, phản ánh các vụ việc, hành vi thiếu văn hóa, thiếu chuẩn mực mà phải phân tích thấu đáo, từ đó đưa ra khuyến nghị, định hướng tư duy để giới trẻ không bị lệch lạc, “lệch chuẩn”.

Vẫn còn nhiều tổ chức đoàn thể hoạt động theo phong trào, bề nổi để lấy thành tích, chưa tạo ra những hoạt động thực tiễn, theo chiều sâu có tác dụng lôi cuốn, thúc đẩy các em tham gia các hoạt động văn hóa, tinh thần, chưa định hướng lý tưởng trong các hoạt động văn hóa, xã hội cho các em. Tổ chức Đoàn, Hội Liên hiệp Thanh niên cần nêu cao hơn nữa vai trò giáo dục thanh, thiếu niên, hướng họ vào lối sống tích cực, lành mạnh, vì cộng đồng, chấp hành pháp luật. Bản thân mỗi thanh, thiếu niên cũng phải tự ý thức và rèn luyện kỹ năng sống tốt, lành mạnh.

Đối với đội ngũ trí thức cần tiên phong về mặt tư tưởng, chuẩn mực về mặt hành vi và khuôn thước trong cách ứng xử, phát ngôn; tuyệt đối không lung lay, lệch lạc, không mơ hồ, nghi hoặc. Người trí thức không chỉ biết thức tỉnh mà còn phải phản tỉnh để trở thành lực lượng nòng cốt trong việc dẫn dắt dư luận, có cách

nhìn nhận mọi vấn đề trong xã hội đúng với chuẩn mực đạo đức và pháp luật cả bề rộng lẫn bề sâu. Cần đánh giá cao vai trò của người trí thức trong việc gìn giữ nền tảng tư tưởng của Đảng đúng với tầm vóc của họ, lắng nghe ý kiến phản biện của những trí thức chân chính.

III. KẾT LUẬN

Khi hơn một triệu học sinh lớp 12 thế hệ K05 của đất nước chuẩn bị bước vào kì thi tốt nghiệp THPT, cánh cửa của các trường đại học khắp mọi miền mở ra chào đón họ thì ngày 23/6/2023 Công an tỉnh Đắk Lắk đã ra quyết định số 05 khởi tố vụ án “ Khủng bố nhằm chống lại chính quyền nhân dân...” trong đó rất nhiều bị can còn rất trẻ, nhận thức về chính trị, về lịch sử, về dân tộc và pháp luật của họ còn non nớt, mơ hồ; phần lớn họ bị xúi giục, lợi dụng bởi những lời hứa và sự kích động. Dù nguyên nhân thế nào thì việc làm của họ gây ra tội ác là có thật và họ phải chịu sự trừng trị của pháp luật là thật... tư tưởng, hành vi của nhóm người này là một dạng điển hình của sự lệch lạc, “lệch chuẩn” gây hậu quả nặng nề cho xã hội, cho gia đình và cho bản thân họ.

Mâu thuẫn là để phát triển, bởi vậy chúng ta không sợ các quan điểm trái chiều mà quan trọng là chúng ta bình tĩnh nhìn nhận các vấn đề theo hướng biện chứng của sự phát triển, sẵn sàng đối diện với tất cả mọi vấn đề của đất nước. Bởi vì, vấn đề của đất nước cũng là vấn đề của Đảng và cũng là vấn đề của dân, là vấn đề tất yếu của xã hội ta cần được giải quyết. Trong tất cả mọi vấn đề thì tư tưởng phải được đặt lên hàng đầu và khi tư tưởng chưa được khơi thông thì mọi con đường dường như đều bị chặn lại. Khơi thông mạch nguồn của tư tưởng là khơi thông trí tuệ và tâm hồn để mỗi người chúng ta sẽ tự sáng ý và sáng lòng. Nên chăng chúng ta cần có một hàng rào rõ ràng hơn về an ninh tư tưởng và chống lại sự xâm lăng về mặt tư tưởng dưới mọi hình thức trong đời sống hiện nay.